

حضرت آیت‌الله جنّتی «دام عزّه»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم؛

در خصوص عناوین هشتگانه، موضوع «دستور جلسه» که در بیست‌وهشتمین جلسه شورای محترم نگهبان، مورخه ۸۶/۸/۹ مطرح خواهد شد، مستحضر می‌دارد بابت ردیف‌های ۱ و ۴ الی ۸ قبلاً نظرات کارشناسی مرکز ارسال و به موجب این نامه، عناوین مورد اشاره در دو ردیف ۲ و ۳، نتایج بررسی‌های حاصله جهت ملاحظه تقدیم می‌گردد:

۲- «طرح یک فوریتی اجازه ایجاد ردیف مستقل به دولت برای مؤسسات آموزشی و

پژوهشی مصوب شورای گسترش آموزش عالی در بودجه سال ۱۳۸۶»^۱

در خصوص طرح فوق دو نظر ابراز شده است:

الف - نظر اول: از این حیث که مندرجات طرح، متضمن پیشنهاد هزینه جدید نبوده و به معنای

پیشنهاد تأسیس واحد آموزش عالی جدیدی نمی‌باشد، بلکه راجع به مؤسساتی است که به عنوان

زیرمجموعه دانشگاه‌های مادر قبلاً تأسیس و ایجاد گردیده و باید از ردیف بودجه همان دانشگاه مادر

ارتزاق نمایند، لکن، چون این تخصیص بودجه، مستلزم طی پروسه و فرآیند طولانی خواهد بود، لذا

صرفاً از حیث تسریع و تسهیل در کار، مبادرت به ایجاد ردیف مستقل گردید، مضافاً اینکه بنا به

اظهار منشی محترم مجلس، «دولت هم با مندرجات طرح موافق است»^۲. علیهذا منتهی به تصویب

^۱ تصویر دو فقره قانون استنادی طرح، یعنی: بند(الف) ماده(۴۹) قانون برنامه چهارم و ماده(۱۰۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات

مالی دولت، جهت استحضار به پیوست می‌باشد.

^۲ مذاکرات جلسه علنی مجلس، جلسه ۳۶۴ مورخه ۱۳۸۶/۷/۲۲، ص ۳۰، ستون ۲.

ماده واحد گردید.

ب - نظر دوم: ایجاد ردیف مستقل به منزله ایجاد یک مرکز مدیریتی و مالی، ذیحسابی و اجرائی

خاص بوده و از حیث متضمن بار مالی بودن و عدم پیش‌بینی منبع تأمین هزینه، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی خواهد بود.

۳- لایحه موافقتنامه تجاری اکو (اکوتا)

نتایج بررسی‌ها در دو بخش زیر تحریر می‌یابد:

بخش اول: بررسی متن موافقتنامه

۱- ماده (۱۶) موافقتنامه:

با عنایت به اجزاء مندرج در ذیل بند (ج) از سیاست‌های کلی اصل ۴۴، به همراه مندرجات بند (ج) از ماده (۳) لایحه اخیر التصویب موسوم به لایحه اجرای سیاست‌های کلی منبعث از صدر اصل مزبور، که مستندات فوق، فعالیت‌های بازرگانی در برخی از مصادیق مصرح اقتصادی را صرفاً در انحصار دولت دانسته و هرگونه انعطافی را در چارچوب رعایت حقوق حاکمیت غیرقابل پذیرش می‌داند علیهذا عبارت «طرفهای متعاقد هرگونه انحصار دولتی را که جنبه بازرگانی دارد را به تدریج تعدیل خواهد نمود...» مندرج در صدر بند (۱) ماده (۱۶) موافقتنامه، به نظر در مغایرت با نصوص فوق می‌باشد.

۲- ماده (۱۹) موافقتنامه:

۲-۱- بند (۱) ماده (۱۹)- حقوق مالکیت معنوی بر دو بخش است حقوق مالکیت صنعتی و حقوق

مالکیت ادبی، هنری. از آنجا که جمهوری اسلامی ایران هنوز اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق

مالکیت ادبی و هنری را به دلیل متضمن بودن بر برخی شبهات شرعی تاکنون نپذیرفته است لذا اطلاق

شماره: ۳۳۷۰

تاریخ: ۱۳۸۶/۰۸/۰۸

پیوست: ندارد

این بند، چون شامل قانون حمایت از حقوق مالکیت ادبی، هنری می‌گردد مواجه با اجمال است. نیاز به بررسی اعضاء محترم شورا دارد.

۲-۲- بند (۲) ماده (۱۹)- چون به مصادیقی ناظر بر هر دو قانون حقوق مالکیت صنعتی و حقوق مالکیت ادبی، هنری تصریح نموده، لذا تعمیم و تسری آن به قانون حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری از آن حیث که در بند فوق (۱-۲)، بدان اشاره شد مواجه با اشکال خواهد بود.

۲-۳- عبارت «حقوق همسایگی» که ذیل حقوق مالکیت معنوی آمده است از حیث تعریف و مصادیق دارای اجمال است.

۳- ماده (۲۷) موافقتنامه:

مستفاد از بندهای پنجگانه ذیل ماده (۲۷) موافقتنامه که طی آن مراحل حل اختلاف را ذکر و شورای همکاری را به عنوان رکن حل اختلاف محسوب و حل اختلاف را از طریق «صدور حکم» بیان نمود به واسطه عدم رعایت تشریفات مذکور در اصل ۱۳۹ قانون اساسی در تعارض با این اصل می‌باشد.

۴- ماده (۳۷) موافقتنامه:

الف - چنانچه عبارت مندرج در ذیل ماده واحده، مبنی بر «ملحوظ داشتن برداشت تفسیری...» به معنای حق شرط مورد نظر جمهوری اسلامی ایران تلقی گردد، در این صورت تعارضی بین ماده (۳۷) و ذیل ماده واحده نخواهد بود.

ب - در غیر اینصورت، ماده (۳۷) از حیث عدم پیش‌بینی هرگونه حق شرط با متن ماده واحده که متضمن این حق بوده، به نظر متعارض می‌باشد، نیاز به بررسی اعضاء محترم شورا دارد.

بخش دوم: بررسی ضمائ و پیوست‌های چهارگانه موافقتنامه اکوتا

۱- بند (۵) ماده (۱۶)- اطلاق عبارات «هرگونه اقدام»، «هرگونه سند» و «هرگونه بازرسی و

کنترل» از این حیث که آیا شامل اسناد مربوط به امنیت ملی و طبقه‌بندی شده می‌گردد و یا تفتیش در حساب‌های شخصی را مجاز می‌شمارد یا خیر؟ مبهم و دارای اجمال است.

۲- بند (۲) ماده (۲۰)^۱-

۳- بند (۳) ماده (۲۷)^۲-

۴- بندهای (۱) و (۶) ماده (۲۷)^۳-

۵- ماده (۲۸)-

۱-۵- چنانچه عبارت «حل اختلاف» متضمن «صلح و ارجاع به داوری» بوده و کشور ایران هم صادرکننده باشد چون حل اختلاف مطابق با قوانین کشور واردکننده خواهد بود به نظر مغایر با اصل ۱۳۹ قانون اساسی می‌باشد.

۲-۵- همچنین احاله تفسیر پروتکل به شورای همکاری و تعمیم و تسری مفاد تفسیر نسبت به ایران، به نظر مغایر با اصل ۷۳ قانون اساسی خواهد بود.

۶- ماده (۳۴)- در صورتی که تصمیم شورای همکاری در خصوص «اصلاح» منجر به اصلاحاتی در معاهده گردد و آن اصلاحات بدون تصویب در مجلس شورای اسلامی برای کشور تعهدآور باشد به نظر خلاف اصل ۷۷ قانون اساسی می‌باشد.

^۱ ملاحظه (۱): عبارت «اوضاع و احوال استثنایی» از حیث تعریف و تعیین مصادیق مبهم و دارای اجمال می‌باشد.

^۲ ملاحظه (۲): متضمن همان ایراداتی است که در بند (۵) ماده (۱۶) مورد اشاره قرار گرفت.

^۳ ملاحظه (۳): عبارت «حد معقول» از حیث تعریف و تعیین مصادیق و عبارت «موارد استثنایی» از حیث تعیین مصادیق، مبهم و دارای اجمال است. به نظر می‌رسد این ایراد ناشی از ترجمه نامناسب متن معاهده باشد. واژه «غیرمتعارف» به نظر درست‌تر از عبارت «حد معقول»

شماره: ۳۳۷۰

تاریخ: ۱۳۸۶/۰۸/۰۸

پیوست: ندارد

۷- ضمیمه شماره ۳ در خصوص حمایت از «حقوق مالکیت فکری» همانگونه که ذیل ماده (۱۹) موافقتنامه تجاری اکو توضیح داده شد از آنجا که می‌تواند شامل «حقوق ادبی و هنری» نیز شود و اسناد بین‌المللی مربوط به حقوق مزبور (نظیر مقاله‌نامه پاریس و برن) تاکنون به جهت متضمن اشکالات شرعی بودن برای کشور لازم‌الاجرا نگردیده، لذا مواجهه با اشکال و نیازمند بررسی اعضاء محترم شورا خواهد بود.

۸- ماده (۲۳) - تذکر: ۱

۹- ماده (۲۹) - تذکر: ۲

قربانعلی مهری
قائم مقام مرکز تحقیقات

باشد.

^۱ ماده (۲۳) - عبارت «... شامل از جمله اسناد زیر...» از حیث نگارش نامفهوم می‌باشد. بهتر است واژه «شامل» پس از عبارت «از جمله» درج شود.

^۲ ماده (۲۹) - از حیث وجود تعارض بین دو قانون عادی زیرا:

۱- به موجب ذیل بند (۴) ماده (۵) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ «جعل اسکناس رایج ایران یا اسناد بانکی ایران مانند براتهای قبول شده از طرف بانکها یا حکمهای صادر شده از طرف بانک و یا اسناد تعهدآور بانکها و همچنین جعل اسناد خزانه و اوراق قرضه صادره و یا تضمین شده از طرف دولت یا شبیه‌سازی و هرگونه تقلب در مورد مسکوکات رایج داخل» گرچه در خارج از قلمرو حاکمیت ایران باشد، قانون ایران حاکم خواهد بود.

۲- به موجب ماده (۲۹) این معاهده «در مواردی که تبعه ایرانی اقدام به صدور کالا به سایر کشورها نماید قانون کشور واردکننده، حاکم خواهد بود.»

نتیجه: تعیین و اعمال قانون صالح در مقام اجراء، موجب بروز تعارض خواهد شد، نیاز به بررسی اعضاء محترم شورا دارد.